

Betænkning

over

- I. forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift,
- II. forslag til lov om beregning af almindelig omsætningsafgift af parfumer, toiletmidler m. v.,
- III. forslag til lov om ændring af lov om tobaksafgifter,
- IV. forslag til lov om ændring af lov om afgift af spiritus, vin og øl og
- V. forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

(Afgivet af udvalget den 11. marts 1968).

Udvalget har holdt 7 møder og herunder haft 3 samråd med finansministeren, 1 samråd med økonomiministeren, 2 samråd med socialministeren samt 1 samråd med arbejdsministeren.

Der er i udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra Andelsforeningen Københavns Engros Grønttorv.

Brancheforeningen for Parfumeri- og Toiletartikler.

Butikshandelens Fællesråd.

Centralforeningen af Hotelværter og Restauratører i Danmark.

Chokolade- og Sukkervarebranchens Fællesudvalg.

Cigar- og Tobaksfabrikanternes Forening.

Danmarks Automobil-Forhandler-Forening.

Danmarks Turistråd.

Dansk Skotøjsarbejderforbund.

Danske Arkitekters Landsforbund.

Drøchehaufførernes Fagforening.

Dyrehavsbakkens Teltholderforening af 1885.

Faglig Ungdom.

Forenede danske Motorejere og Kongelig

Dansk Automobil Klub — Fællesudvalget.

Foreningen af Auktionsledere i Danmark.
Fællesklubben SAS — Kastrup lufthavn.
Københavns Fisketorv, A.m.b.a.

Parfumehandlerforeningen for Danmark.
Provinshandelskammeret.

Rengørings- og Vagtselskabernes Arbejdsgiverforening.

Sammenslutningen af Automobilfabrikanter & Importører.

Tobaksarbejderforbundet.

Som bilag til nærværende betænkning er optrykt nogle af en række spørgsmål, udvalget har stillet til finansministeren, samt ministerens besvarelser.

Over de enkelte lovforslag afgives herfter følgende indstillinger:

Ad I. Forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

Finansministeren har stillet nedenstående ændringsforslag, om hvis nærmere indhold henvises til de ledsagende bemærkninger.

Danmarks Turistråd har over for udvalget fremsat ønske om, at fremmede turister i sommersæsonen 1968 fritages for at betale de 2½ pct. forhøjelse af merværdiafgiften.

Finansministeren har i denne forbindelse oplyst, at det er tanken at anvende bemyndigelsen i lovforslagets § 5 til at gennemføre en overgangsordning, hvorefter udenlandske turister, der har foretaget forudbestillinger, kan fritages for afgiftsforhøjelsen efter tilsvarende retningslinjer, som var gældende ved merværdiafgiftens ikrafttræden.

I anledning af en anmodning fra Rengørings- og Vagtselskabernes Arbejdsgiverforening om, at der ikke skal beregnes forhøjet afgift af abonnementsregninger, som allerede er forfaldne til betaling og afsendt til kunderne ved afgiftsforhøjelsens ikrafttræden, har finansministeren erklæret, at de i medfør af lovforslagets § 5 fastsatte regler også vil omfatte dette forhold. Overgangsreglerne vil endvidere blive fastsat således, at afgiftsforhøjelsen ikke finder anvendelse på den pr. 1. april 1968 opkrævede radio- og fjernsynslicens.

Man er i udvalget blevet opmærksom på, at kommunerne under visse omstændigheder kan blive merværdiafgiftspligtige, når deres tekniske forvaltninger m. v. udfører arbejde for andre, f. eks. for nabokommuner, efter praktisk overenskomst. Udvalget har taget til efterretning, at spørgsmålet om kommunernes afgiftsmæssige stilling er optaget til overvejelse i finansministeriet.

På foranledning af en henvendelse herom fra Danmarks Turistråd og Centralforeningen af Hotelværtter og Restauratører i Danmark har udvalget drøftet de problemer, som er forbundet med, at der opkræves merværdiafgift af udlejning af hotelværelser.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af Aksel Larsen) henstiller til regeringen, at spørgsmålet om en eventuel ophævelse af merværdiafgiften ved udlejning af hotelværelser tages op til snarlig overvejelse.

Et *mindretal* (Aksel Larsen) finder, at problemet bør underkastes en tilbunds-gående undersøgelse, og indstiller derfor til folketinget i overensstemmelse med forretningsordenens § 7, stk. 6, at udvalget vedbliver at bestå efter vedtagelsen af lovforslagene med henblik på den nævnte undersøgelse.

Man har i udvalget haft forhandling med finansministeren vedrørende den igangværende undersøgelse af hele punktafgifts-området. Det er udvalgets opfattelse, at der

er et udtalt behov for en fremskyndelse af en sådan gennemgang af området med deraf følgende revision.

Butikshandelens Fællesråd har anmodet om, at der foretages en ændring af faktureringsreglerne i merværdiafgiftslovens § 17, stk. 1, således at der uanset fakturabeløbets størrelse kan faktureres til priser, der indbefatter afgiften, og således at det alene anføres på fakturaerne, at afgiften udgør $\frac{1}{11}$ (med satsen på $12\frac{1}{2}$ pct.: $\frac{1}{9}$) af fakturaens samlede beløb. Spørgsmålet har været drøftet i udvalget, som opfordrer regeringen til at tage problemet op til nærmere overvejelse under rimelig hensyntagen også til andre erhvervsgrupperes interesser.

Chokolade- og Sukkervarebranchens Fællesudvalg har over for udvalget bl. a. anført, at en forhøjelse af den almindelige omsætningsafgift til $12\frac{1}{2}$ pct. vil medføre, at detailpriserne for en række af branchens varer — efter forhøjelse eller bortkastelse af ørebørstel — vil udgøre ubekvemme beløb, såsom 26 øre, 102 øre, 128 øre o.s.v., der vil være uanvendelige i praksis. Det vil derfor blive nødvendigt for fabrikkerne at ændre pakningsstørrelserne for igen at nå frem til brugbare detailpriser, og en sådan proces er både kompliceret og meget kostbar. Der henvises til, at branchen senest i forbindelse med den almindelige omsætningsafgifts gennemførelse pr. 3. juli 1967 har måttet foretage en sådan ændring af pakningsstørrelser, og at man — såfremt chokoladebeskatningen bliver revideret i forbindelse med en almindelig revision af punktbeskatningen — igen må indstille sig på en ændring af pakningsstørrelserne.

Fællesudvalget har derfor anmodet om en midlertidig regulering af chokoladebeskatningen, således at værdiafgiften sættes ned fra de gældende $37\frac{1}{2}$ pct. af værdien til $33\frac{1}{3}$ pct.

På den givne foranledning har finansministeren gjort opmærksom på, at det rejste problem om brudte priser som følge af den foreslåede merværdiafgiftsforhøjelse ikke er speciel for chokoladevarebranchen, men også vil fremkomme for andre varer. Monopoltilsynet er opmærksom på problemet og har over for tolddepartementet oplyst, at det vil blive tilladt at foretage rimelige afrundinger på en sådan måde, at avancerne gennemsnitligt kan holdes uændrede. Det vil

Bet. o. lov. om almindelig omsætningsafgift m. m.

herved blive muligt for brancherne at fastsætte priser, der kan arbejdes med i praksis.

Et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med den af finansministeren foreslåede ændring.

Et *mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse. Mindretallet må stærkt advare imod en forhøjelse af merværdiafgiften i en situation, hvor en sådan forhøjelse med deraf følgende begrænsning af købekraften ikke kan undgå at få skadelige virkninger for produktion og beskæftigelse samtidig med, at omkostningsniveauet sættes yderligere i vejret. En gennemførelse af lovforslaget vil også få uheldige virkninger til skade for de mindre indtægter. Ud over compensationene vedrørende pensioner m. v. i lovforslaget om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold (lovforslag nr. 59) anser mindretallet ikke de foreslåede compensationer for dækkende. Den valgte form for compensation giver ikke dækning for merværdiafgiftsstigningen til de laveste indkomster, herunder til lærlinge og ungarbejdere. Mindretallet kan dog som nedenfor anført give tilslutning til lovforslag nr. 59, idet man går ud fra, at spørgsmålet om den manglende dækning vil kunne finde sin løsning i forbindelse med udskrivningsloven.

Ad II. Forslag til lov om beregning af almindelig omsætningsafgift af parfumer, toiletmidler m. v.

Et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse og henviser til sine bemærkninger ovenfor til lovforslaget om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

2 Udvalgenes betænkninger m. m.

Ad III. Forslag til lov om ændring af lov om tobaksafgifter.

Der er i udvalget enighed om at imødekomme et af tobaksindustrien fremsat ønske om, at røgtobak, afgiftsklasse C 6, med den nuværende pakningsstørrelse fremtidig kan sælges til en pris af 4,85 kr. pr. pakke. Dette vil nødvendiggøre en lille forhøjelse af den pågældende prisgrænse og afgiftssats.

Der er ikke udarbejdet ændringsforslag vedrørende dette spørgsmål, idet man afventer monopolmyndighedernes stillingtagen til spørgsmål om eventuelle avanceforhøjelser til branchen til dækning af skete lønstigninger. Monopolmyndighedernes afgørelse vil foreligge onsdag den 13. marts.

Et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse og henviser til sine bemærkninger ovenfor til lovforslaget om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

Ad IV. Forslag til lov om ændring af lov om afgift af spiritus, vin og øl.

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Ad V. Forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

Socialministeren har over for udvalget oplyst, at regeringen agter at fremsætte ændringsforslag til det allerede i folketinget fremsatte forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring (Sygekassegrænsen m. v.) gående ud på en forhøjelse på 1 kr. af lønarbejderdagpengene i tilfælde, hvor vedkommendes sygdomsperiode strækker sig over mere end 3 uger. Det vil blive foreslået, at de således forhøjede dagpenge bliver beregnet fra sygdomstilfældets indtræden, dog tidligst fra 1. april 1968.

Udvalget har fra socialministeren modtaget en oversigt over de sociale ydelser, som

ikke vil blive kompenseret som følge af lovforslaget. Oversigten indeholder imidlertid alene de maksimale beløb, som kan ydes i henhold til de gældende regler. Socialministeren har i forbindelse hermed oplyst, at man ikke i ministeriet har statistiske oplysninger om, hvorledes disse ydelser rent faktisk er fordelt på person- og indkomstgrupper, men ministeren har givet tilsagn om at ville søge de fornødne oplysninger fremskaffet.

Udvalget har endvidere drøftet spørgsmålet om refusion af udgifterne i henhold til loven fra staten til kommunerne. Det er udvalgets opfattelse, at dette spørgsmål må søges løst i forbindelse med den almindelige revision af spørgsmålet om byrdefordelingen mellem staten og kommunerne.

Udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse uændret.

Et mindretal (socialdemokratiets og socialistiske folkepartis medlemmer af udvalget) henviser dog til de generelle betragtninger, som mindretallet har anført ovenfor vedrørende lovforslaget om ændring af den almindelige omsætningsafgift.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

Af *finansministeren*, tiltrådt af et flertal (Haunstrup Clemmensen, Hans Kjær, Stetter, H. C. Toft, Henry Christensen, Anders Andersen, Jens Frandsen, Grethe Philip, Niels Helveg Petersen og Helge von Rosen):

Ny paragraf.

Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

„§ 0.

Uanset bestemmelsen i § 1 i lov nr. 257 af 9. juni 1967 om tilskud til forbrugerpriserne på mejeriprodukter skal mejeriprodukter, der sælges på hjemmemarkedet, ikke friholdes for forhøjelsen fra 10 pct. til 12½ pct. af den almindelige omsætningsafgift.

Bemærkninger.

I § 1 i lov nr. 257 af 9. juni 1967 om tilskud til forbrugerpriserne på mejeriprodukter er landbrugsministeren bemyndiget til af statskassen at udrede det beløb, der er nødvendigt for at friholde mejeriprodukter, der sælges på hjemmemarkedet, for virkningen af afgift i henhold til lov om almindelig omsætningsafgift. Da det er tanken, at den foreslåede forhøjelse af den almindelige omsætningsafgift fra 10 pct. til 12½ pct. skal bæres af forbrugerne, foreslås dette præciseret i ændringsforslaget.

Haunstrup Clemmensen,
formand.

Hans Kjær.

Stetter.

H. C. Toft.

Henry Christensen.

Anders Andersen.

Jens Frandsen,
næstformand

Grethe Philip.

Niels Helveg Petersen.

Helge von Rosen.

J. O. Krag.

Bundvad.

Lis Groes.

Grünbaum.

Per Hækkerup.

Peter Nielsen.

Aksel Larsen.

Bilag.

Nogle spørgsmål fra udvalget til finansministeren og ministerens besvarelser.

Spørgsmål 1.

En oversigt udbedes over momsprovenuet i 1967-68 og 1968-69 med de ændrede forudsætninger for pris- og indkomstudviklingen, regeringen nu regner med, i forhold dels til finansloven for 1967-68, dels til finanslovsforslaget for 1968-69.

Svar:

På finansloven for finansåret 1967-68 er den almindelige omsætningsafgift opført med 3.365 mill. kr. Tallet omfatter både engrosledsafgift og merværdiafgift.

I de første 11 måneder af finansåret er der indgået i alt 3.119 mill. kr. i almindelig omsætningsafgift. Beløbet fremkommer således:

	Mill. kr.
Oms	1.296
Moms	2.366
Tilsammen	3.662
Godtgørelse af oms på detailhandlernes lagre pr. 3. juli 1967	253
Byggegodtgørelse (omfatter både oms og moms)	290
Tilsammen	543
Indgået netto	3.119

Det må forventes, at det faktiske provenu af den almindelige omsætningsafgift for finansåret 1967-68 nogenlunde vil komme til at svare til det budgetterede.

På finanslovsforslaget for finansåret 1968-1969 er den almindelige omsætningsafgift opført med 4.750 mill. kr. Der synes ikke at være anledning til at foretage nogen ændring af det skønnede provenu af omsætningsafgiften i det kommende finansår.

Spørgsmål 2.

Hyor stor belastning af stigningen i det samlede private forbrug regnes der med at forhøjelsen på de 2,5 pct. vil medføre?

Svar:

Hvis spørgsmålet skal forstås således, at det ønskes oplyst, hvor stor en stigning i incidensen den foreslåede forhøjelse af merværdiafgiften fra 10 til 12½ pct. vil medføre, kan følgende anføres:

Husstandsindkomst kr.	Stigning i incidens pct.
10.000—15.000	1,8
15.000—20.000	1,8
20.000—25.000	1,7
25.000—30.000	1,6
30.000—35.000	1,5
35.000—40.000	1,5
40.000—45.000	1,4
45.000—50.000	1,4
50.000—55.000	1,3
over 55.000	1,1

Spørgsmål 3.

Hvor meget vil nettoprovenuet for statskassen af meromsen på 10 pct. være for finansåret 1968-69, når hensyn tages til, at engrosomsen er bortfaldet, og at der ydes sociale kompensationer og skattelettelser?

Hvor meget skønnes merprovenuet af den foreslåede forhøjelse at indbringe for finansåret 1968-69?

Svar:

For finansåret 1968-69 er merværdiafgiften med en sats på 10 pct. budgetteret med 4.750 mill. kr. Der foreligger ikke talmateriale for, hvad en engrosafgift på 12½ pct. ville kunne indbringe i nævnte finansår, hvis engrosafgiften fortsat havde været gældende i stedet for merværdiafgiften.

På grundlag af den forventede omsætning af varer og ydelser i året 1967 blev det i oktober 1966 anslået, at merværdiafgiften på 10 pct. ville indbringe et årligt netto provenu på ca. 4.550 mill. kr. På 1967-basis blev provenuet af engrosafgiften anslået til ca. 2.300 mill. kr., således at merprovenuet skønnedes til ca. 2.250 mill. kr. (Dette merprovenu skulle det første år efter merværdiafgiftens ikrafttræden reduceres med den

lagergodtgørelse for engrosafgiften, der ydes detailhandlere m. fl.).

De i forbindelse med merværdiafgiftens indførelse ydede kompensationer m. v. (skalændringer, persontilskud samt forhøjet børnetilskud) skønnes at medføre et provenutab, respektive merudgift, for staten for finansåret 1967-68 på tilsammen ca. 900 mill. kr.

Merprovenuet af den foreslåede forhøjelse fra 10 til 12½ pct. af merværdiafgiften anslås for finansåret 1968-69 at andrage ca. 1.000 mill. kr. Der er stillet forslag om forhøjelse af børnetilskud, om forhøjelse af folke- og invalidepension samt om øget bidrag til ungdommens uddannelsesfond. Disse forslag skønnes at medføre en merudgift i finansåret 1968-69 på tilsammen ca. 142 mill. kr.

Spørgsmål 4.

Hvilken del af forbruget skønnes at blive mest påvirket af forhøjelsen — varigere forbrugsvarer eller fødevarer?

Svar:

Forbrugsbegrænsningen vil virke mindre på nødvendighedsvarer end på andre varer og derfor antagelig mindre på fødevarer end på varigere forbrugsvarer.

Spørgsmål 5.

Kan der formuleres en praktisabel regel, der undtager livsvigtige medicinalvarer fra meroms, eller kan denne kompenseres ved en eller anden form for statstilskud?

Svar:

Nej. Det vil frembyde de samme vanskeligheder at fritage livsvigtige medicinalvarer for merværdiafgiften som at fritage en hvilken som helst anden varegruppe for afgiftspligten, idet virksomhederne for at kunne opgøre deres omsætning af afgiftspligtige varer da må føre særskilt regnskab over afgiftsfri og afgiftspligtige varer. Desuden opstår der problemer med opdeling af den indgående afgift svarende til den afgiftspligtige og afgiftsfri afsætning.

Spørgsmålet om ydelse af kompensation for afgiften af medicinalvarer kan ikke besvares af departementet.

Spørgsmål 6.

Hvor stor en del af den skønnede samlede indkomststigning i 1968-69 vil blive beslågt af stigningen i de samlede skatter a) til staten og b) til både stat og kommuner?

Svar:

De samlede skatter og afgifter til staten anslås i 1967-68 at indbringe ca. 20,3 mia. kr. og ventes i 1968-69 at vokse med 4,3 mia. kr. eller ca. 21 pct. Ved dette overslag er den foreslåede forhøjelse af momsen medregnet.

De samlede skatter og afgifter til stat og kommuner anslås i 1967-68 at indbringe 26,7 mia. kr. og skønnes i 1968-69 at stige med 5,5 mia. kr. eller knap 21 pct.; herved er ligeledes medregnet den foreslåede forhøjelse af momsen. Det skal understreges, at det heri indeholdte skøn over væksten i den kommunale beskatning er behæftet med stor usikkerhed.

De samlede pengeindkomster — hvorved her er forstået bruttofaktorindkomsten med tillæg af indkomstoverførsler fra staten og kommunerne til borgerne — regnes skønsmæssigt at gå op fra 1967 til 1968 med ca. 10 pct. svarende til tæt ved 9 mia. kr.

Ved dette skøn over udviklingen i pengeindkomsterne har udgangspunktet været den i svaret på spørgsmål 7 nævnte produktionsstigning.

Spørgsmål 7.

Hvor meget skønnes den samlede produktionsstigning at blive for 1968-69? I procent? I mill. kr.?

Svar:

Stigningen i bruttofaktorindkomsten opgjort i faste priser fra 1967 til 1968 anslås til 2,5-3 pct. Regnet i 1967-priser svarer dette til 2.000-2.500 mill. kr.

Spørgsmål 8.

Hvor stor en del af produktionsstigningen regnes der med vil blive beslågt af de nu ønskede skatteforhøjelser?

Svar:

Den foreslåede forhøjelse af momsen med fradrag af de ydede sociale kompensationer og den af afgiftsforhøjelsen følgende vækst i de offentlige udgifter anslås at andrage ca.

1.000 mill. kr. Det må antages, at der ved momsforhøjelsen sker en reduktion af stigningen i det private forbrug med omtrent samme beløb.

Af den anførte forbrugsbegrænsende virkning vil imidlertid en del — meget skønsmæssigt omkring en tredjedel — finde udtryk i en formindsket vækst i importen, således at påvirkningen af den indenlandske produktion andrager omkring 600 mill. kr.

Ved det i svaret på spørgsmål 7 nævnte overslag over produktionsstigningen fra 1967 til 1968 er taget hensyn til disse virkninger af den foreslåede afgiftsforhøjelse.

Spørgsmål 9.

Hvor stor en del af den i svaret på spørgsmål 7 anslåede stigning i bruttofaktoriindkomsten (produktionen) på $2\frac{1}{2}$ -3 pct. regnes at gå til henholdsvis privatforbrug og privatinvestering?

Hvor stor en del til henholdsvis offentligt forbrug og offentlig investering?

Svar:

Meget skønsmæssigt kan man anslå, at den omtalte produktionsstigning anvendes på følgende måde:

	Stigning fra 1967 til til 1968 opgjort i 1967-kostpriser mill. kr.
Privat forbrug	stort set uændret
Private investeringer	300-500
Offentligt forbrug	850-900
Offentlige investeringer	250-300
Forbedring af vare- og tjenestebalancen over for udlandet	600-900
Samlet produktionsstign.	<u>2.000-2.500</u>

Det tilføjes, at den anførte forbedring af vare- og tjenestebalancen viser stigningen i eksportmængden med fradrag af stigningen i importmængden, idet bevægelserne er opgjort i faste priser. Fra 1967 til 1968 sker imidlertid samtidig en forringelse af bytteforholdet i udenrigshandelen som følge af den engelske devaluering (jfr. årsoversigt, kap. VII, pkt. 2), som finder udtryk i, at importpriserne stiger mere end eksportpriserne — begge dele regnet i danske kroner. Denne bytteforholdsforringelse er baggrunden for, at der i årsoversigten (kap. VII, pkt. 21) kun regnes med „nogen tendens til forbedring af betalingsbalancen i forhold til underskuddet i 1967, der var på godt 2 mia. kr.“ til trods for, at stigningen i eksportmængden som nævnt er væsentligt større end stigningen i importmængden.